

VIDNA (VIZUALNA) SPOROČILA IN LIKOVNA VSEBINA

LITERATURA: LIKOVNO SNOVANJE 3, UČBENIK ZA LIKOVNO SNOVANJE 3,
DEBORA 2004

Pojem **vidnega sporočila** ali **vizualne komunikacije** vam je že poznan. Zajema vsa vidna sporočila, namenjena množici ljudi. Vidno sporočilo obsega sliko (likovni jezik) in temu podrejeno krajše besedilo. Oboje mora biti izrazito in hitro prepoznavno. Oblikovalci so pri snovanju takšnih sporočil še posebej pozorni na izrazito povezanost pisnega sporočila z likovnimi znaki in obratno. Hitro prepoznavnost in opaznost dosegaajo z rabo različnih izraznih sredstev, predvsem pa barvnih ploskev v izrazitih barvnih odnosih, ki gledalca presenečajo in izzivajo. Pogosto npr. posežejo po barvnih nasprotjih (kontrastih):

- toplo-hladnem,
- kakovostnem (kvalitetnem),
- količinskem (kvantitetnem),
- komplementarnem,
- svetlo-temnem,

še posebej pa po **sočasnem (simultanem) nasprotju**. Poglejmo si posebnosti tega nasprotja.

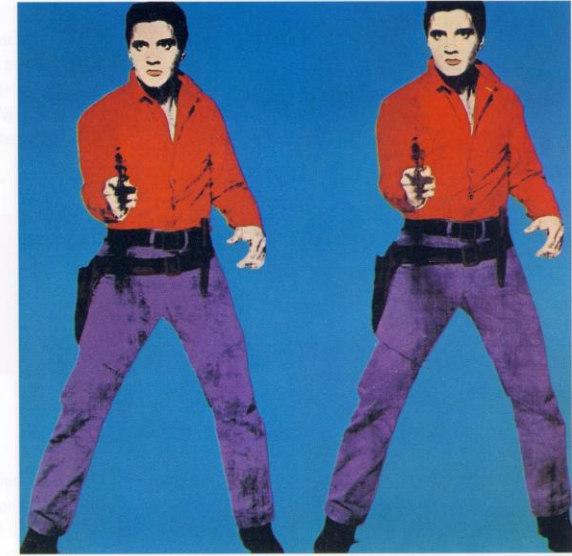
Yaachov Agam:
Dvojna preobrazba 2, 1968

ZAPOREDNI (SUKCESIVNI) KONTRAST

Zaporedno nasprotje barv bomo najlažje razumeli, če napravimo naslednji preskus. Sedemo za mizo, pokrito z zelenim prtom, na katerem imamo rdeč list. Vanj strmimo vsaj dvajset sekund, nato pa odvrnimo pogled na belo steno in na njej zadržimo pogled. Čez kratek čas se nam v očeh pojavi prejšnja podoba lista na prtu, le da je zdaj list modrozelen, prt pa rdeče barve. Pojavila se je barvna "paslika" gledanega prizora, ki je vedno obarvana s komplementarnimi barvami.

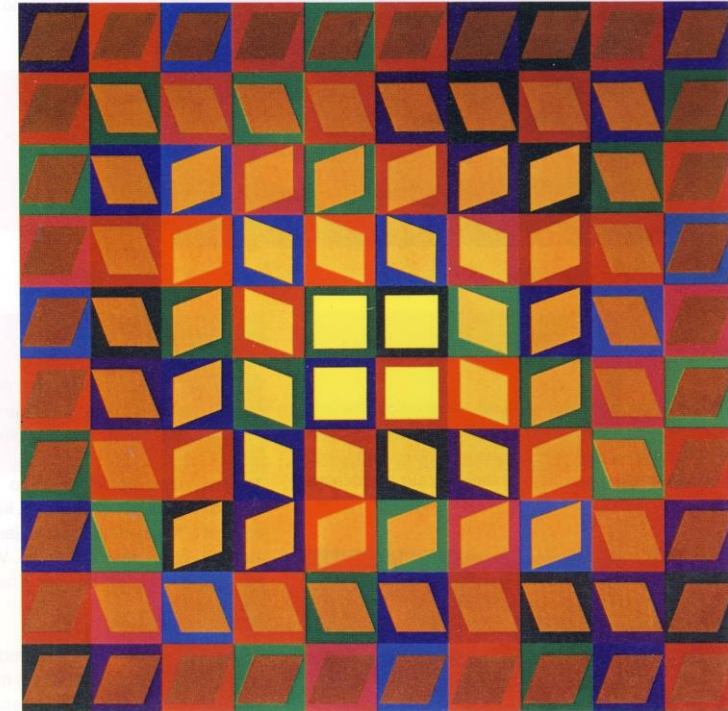
Kaj se je zgodilo?

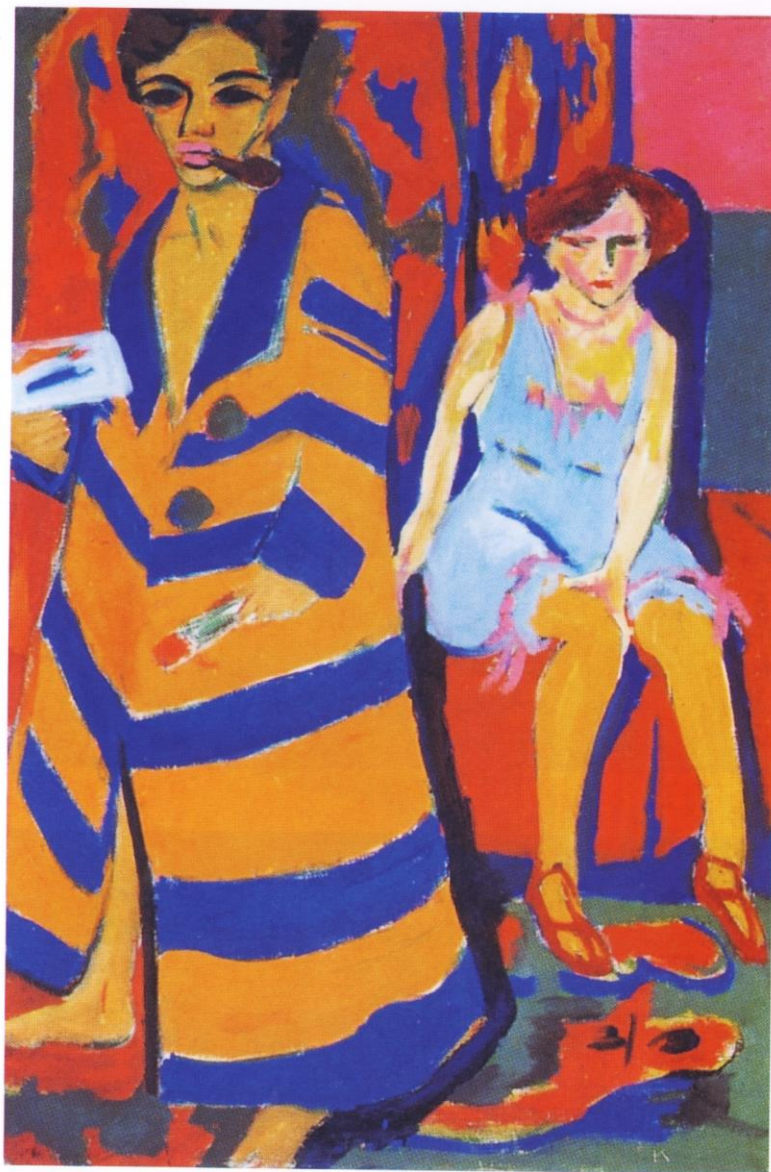
Čepki v očesu (delujejo namreč le pri močni in srednji svetlobi in nam omogočajo videti barve in oblike) so izčrpali svojo zmožnost odgovora na rdečo svetlobo in so zato odgovorili samo na belo svetlobo, od katere so odšteli rdečo svetlobo in nastala je modrozelena **paslika**. Podobno velja za zeleni prt. Čepki so izčrpali svojo posebnost odgovora na zeleno svetlobo, torej je nastala rdeča paslika.

Andy Warhol: Elvis I, II, 1964

Victor Vasarely: Aran, 1964

Ernst Ludwig Kirchner: Self Portrait with Model, 1907

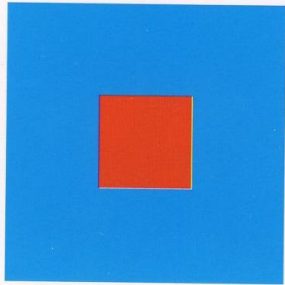
VSEBINA

1) KONTRAST

in najboljše razumlj, da
slovensko je mogo, pokri

SOČASNI (SIMULTANI) KONTRAST

Pri gledanju okrog sebe skoraj nikoli ne vidimo ene same osamljene barve. Čeprav bi želeli kakšno osamiti (izolirati), je ne moremo, ker je bolj ali manj pod vplivom drugih barv, ki jo obdajajo. Zato se sočasna

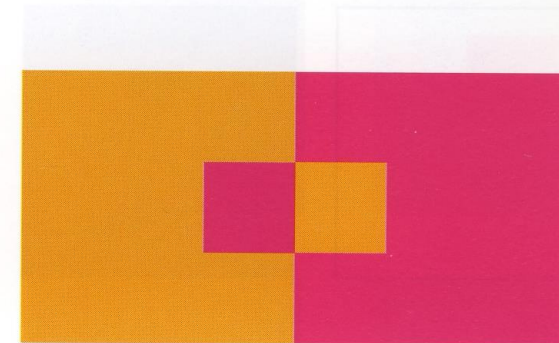
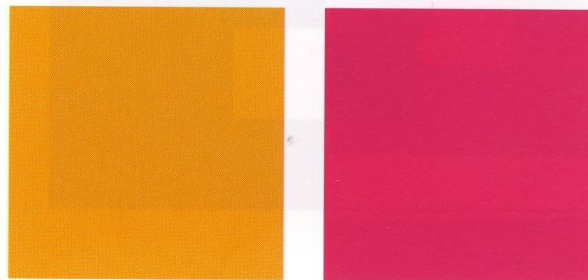

barva ne pojavlja samo kot posledica ene same barve, ampak jo izzove vsaka barva. Vsaka barva torej na svoj način "spreminja" sosednjo barvo ali barve.

Takemu vplivu barve na barvo pravimo **sočasni** ali **simultani kontrast**, saj nastaja, kadar gledamo dve ali več barv hkrati. Pojav lahko jasno opazimo, kadar gledamo čiste, nasičene barve. V barvnih kombinacijah se zaradi vpliva barve na barvo lahko spremeni **barvni ton barv**.

Vmesni barvni ton se v nasprotju z barvnim tonom (osnovno barvo, iz katere izvira) nagiba h komplementarni barvi. Na primer: rdečeoranžna na modri postane bolj modrovijoličasta.

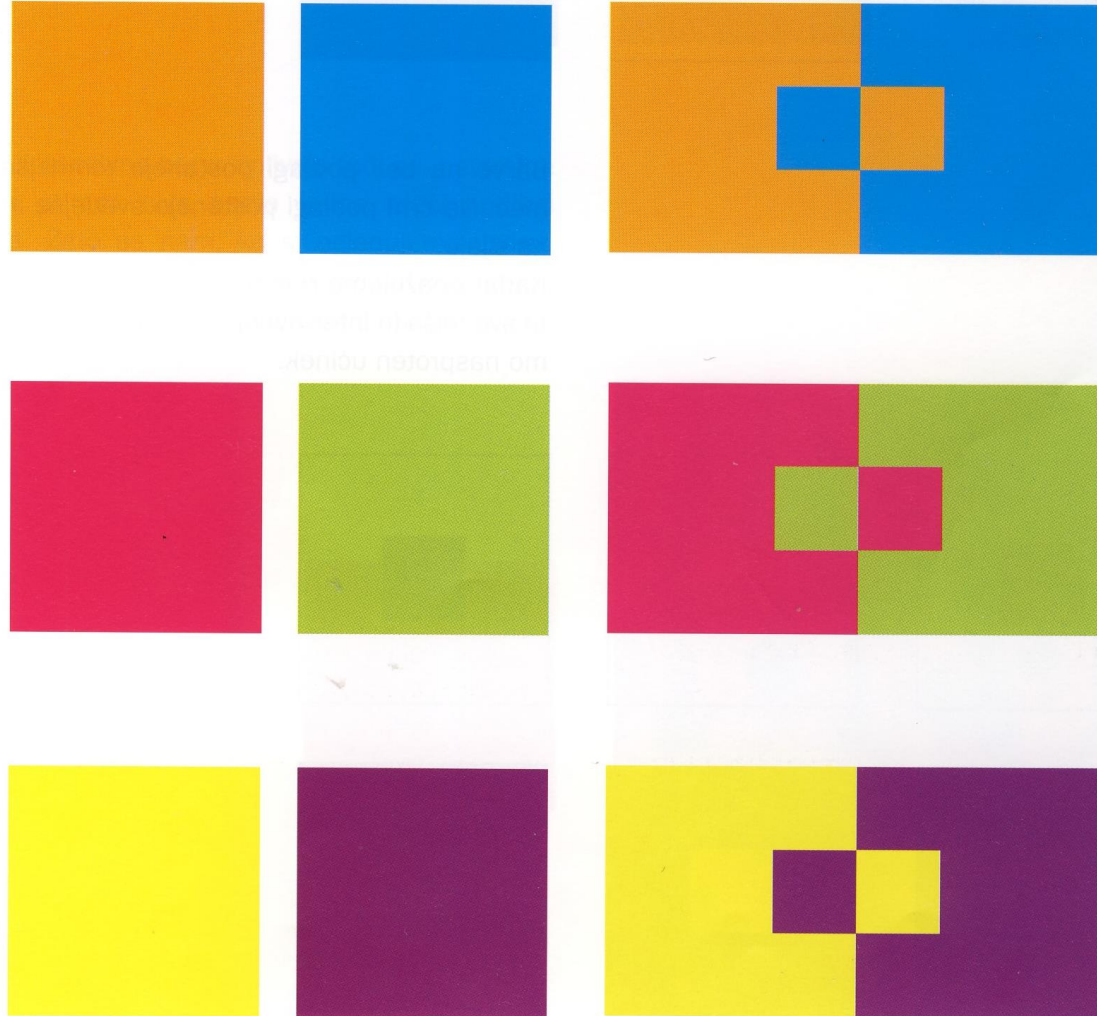
Če imamo v kombinaciji več čistih sorodnih barv, simultana barva "maže", slabi sosednjo barvo. Če se, npr. najdeta skupaj rdeča in oranžna barva, sta manj močni, kot če ju opazujemo posamič. Njuni komplementarni barvi, zelena in modra, vplivata nanju in ju slabita.

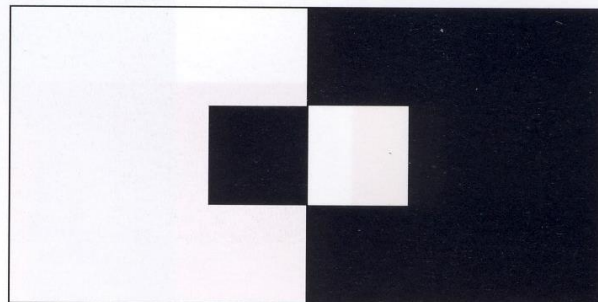
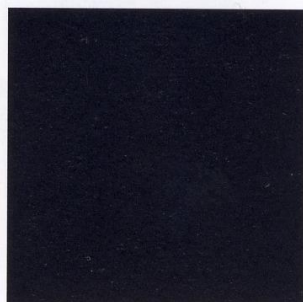
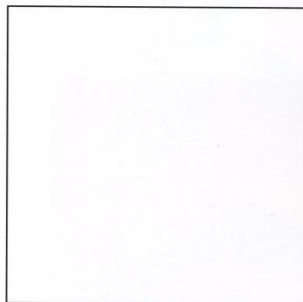
V nasprotju s tem pa se dve komplementarni barvi med seboj v kombinaciji krepi. Če, na primer, modro in oranžno barvo gledamo skupaj, sta zelo čisti in močni, bolj kot bi bili, če bi ju opazovali vsako posebej. Po opazovanju modri barvi se izzvata oranžna barva ("paslika") pridruži oranžni in jo še bolj okrepi. In

enako se pri oranžni barvi pojavi modra ("paslika"), ki se pridruži modri barvi in jo še bolj okrepi. Pri komplementarnih barvnih dvojicah zmeraj vsaka barva izzove novo barvo in z njo poudarja drugo barvo iz komplementarne dvojice. S tem se učinek obeh barv še poveča.

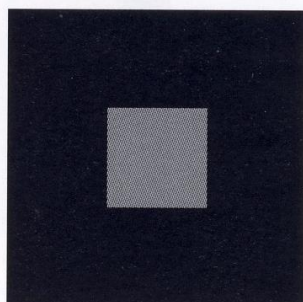
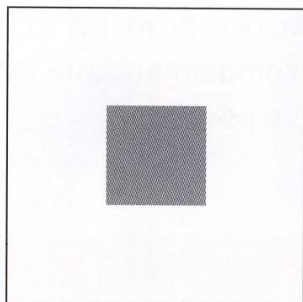

Spremeni pa se lahko tudi **barvna svetlost**.
Svetle in temne barve se v medsebojnih kombinacijah krepijo. Če sta v kombinaciji bela in črna barva, se nam zdi bela barva še bolj svetla, črna pa še bolj črna, kot če ju gledamo ločeno.

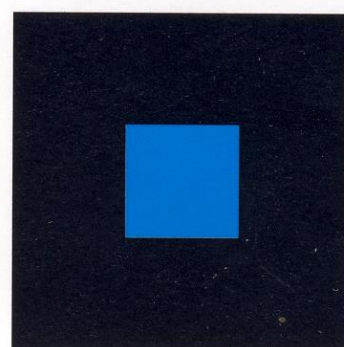
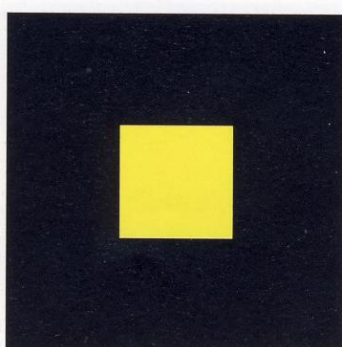
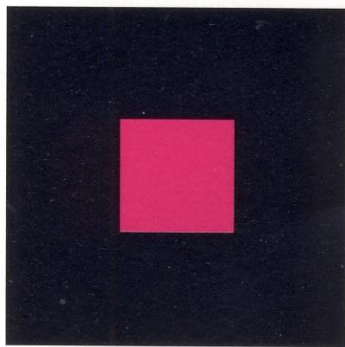
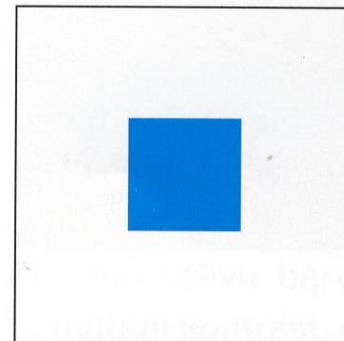
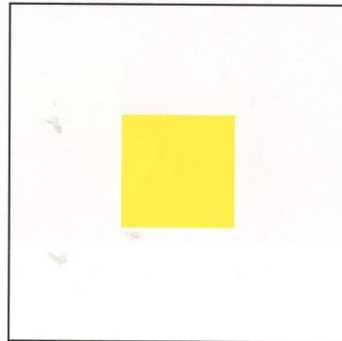
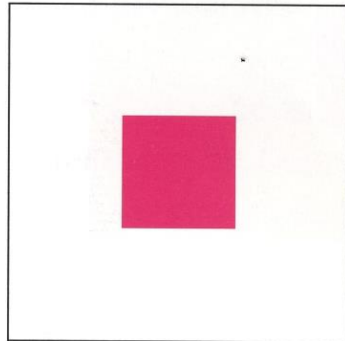
Če na primer gledamo bel predmet na črni podlagi, se nam zdi belina še bolj čista, črna pa še bolj črna. In siv predmet na črni podlagi se nam zdi veliko svetlejši kot na beli.

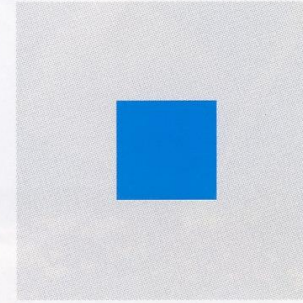
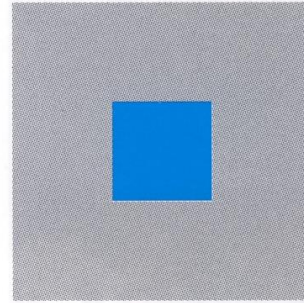
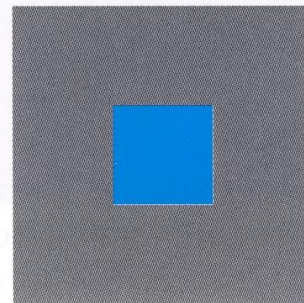
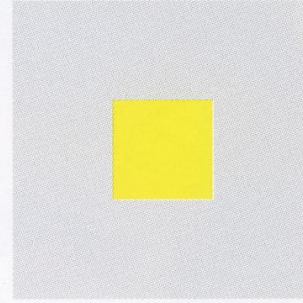
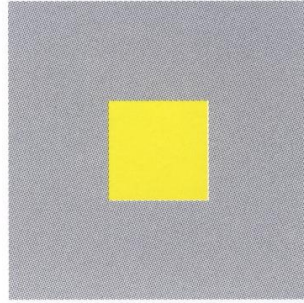
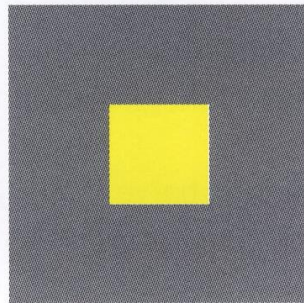
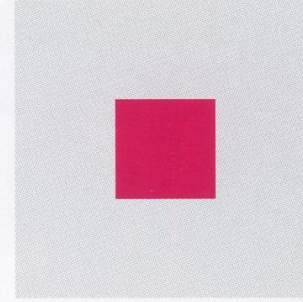
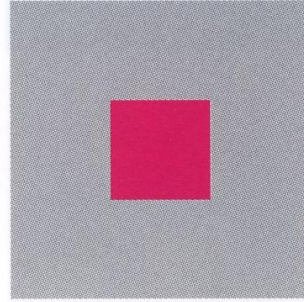
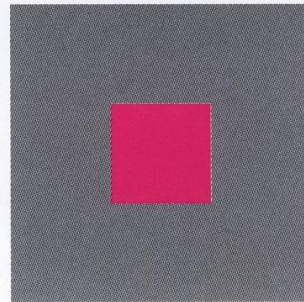
Barve na beli podlagi postanejo temnejše, izgubijo moč. Na črni podlagi postanejo svetlejše in pridobijo na sijaju.

Kadar opazujemo rumeno barvo na črnem ozadju, je ta svetlejša in intenzivnejša, na beli podlagi pa opažamo nasproten učinek.

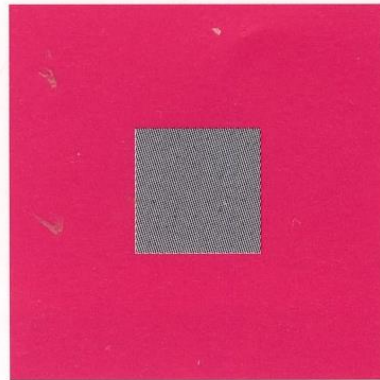

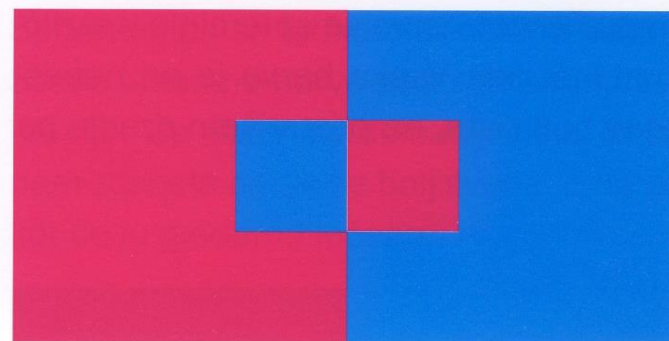
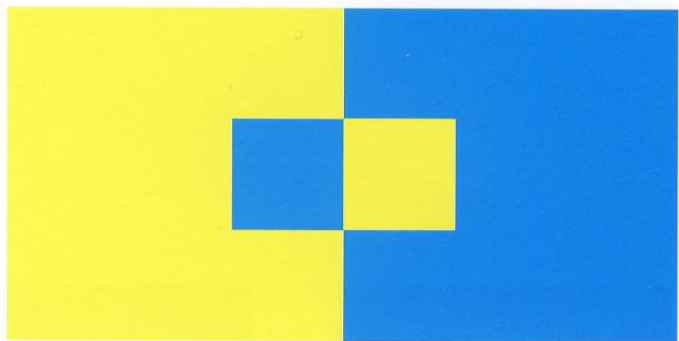

Tudi **čistost** ali **nasičenost** barve se spreminja v različnih barvnih kombinacijah. Vsaka barva je na nepestrem ozadju videti bolj čista, na pestrejšem ozadju pa manj pestra.

Zelo čiste, intenzivne barve vplivajo tudi na nevtralne barve. Na primer, siva barva je na rdeči podlagi zelenkasta. Zato se nam, ko si ogledujemo vzorec blaga sive oziroma črne in rdeče barve, lahko primeri, da na sivih ali črnih površinah zagledamo zeleno barvo.

Podobno se dogaja tudi s toplimi in hladnimi barvami. Hladna barva krepi učinek tople barve.

Nepestre barve so izjemno sprejemljive za učinke simultanega kontrasta.

Pestre barve vzbujajo močnejše "paslike" kakor pa nepestre. Če pa pestrim barvam primešamo belo ali črno, izgubijo moč in "paslika" ni tako zelo močna (intenzivna).

Vpliv barve na barvo lahko opazimo tudi v naravi, in sicer kjer srečujemo v kombinaciji izrazito močne, čiste barve. Zgledi za to so vzhajajoče in zahajajoče sonce, cvetlična greda, živali v izrazitih pestrih ali izrazito svetlih in temnih barvah.

Zelo zanimivo je, da v naravi opazimo izrazito močne, čiste barve. Zgledi za to so vzhajajoče in zahajajoče sonce, cvetlična greda, živali v izrazitih pestrih ali izrazito svetlih in temnih barvah.

Tudi pri opremitvi stanovanj upoštevamo vpliv barve na barvo. S pravnimi kombinacijami barv lahko dosežemo zanimive učinke in požitve ali ublažitve.

Plakati in reklame, na primer, bodo zelo učinkoviti, če bomo pri izbiri barv uporabljali sočasni ali simultani kontrast.

Jo Steiner: Bier Cabaret, 1919

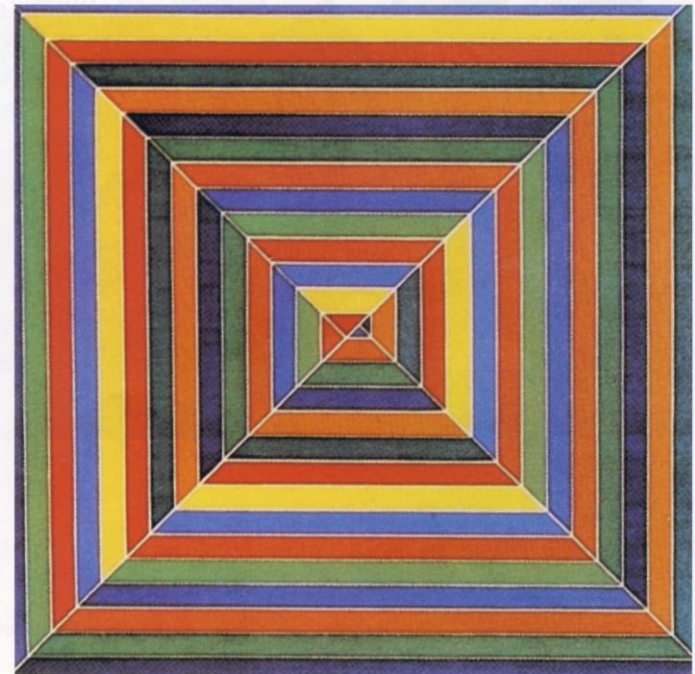

Bob Schnoff: Avalon Ballroom, 1967

Sočasni kontrast uporabljajo tudi slikarji pri slikanju.

Auguste Herbin: Dež, 1953

Frank Stella: Barvna stena, 1963

NALOGA

- Oblikuj **PLAKAT** ali **NASLOVNICO KNJIGE** ali **SLIKO**, kjer bo vidno jasno sporočilo.
- Pri oblikovanju svojega dela uporabi barvne učinke kontrastov in učinkovanje različnih barvnih kombinacij. Pomagaj si s primeri, ki so predstavljeni v snovi.
- Rok oddaje naloge je 15. 12. 2020.